

DERGİSİ

tarih

3. SAYI
MART
2018

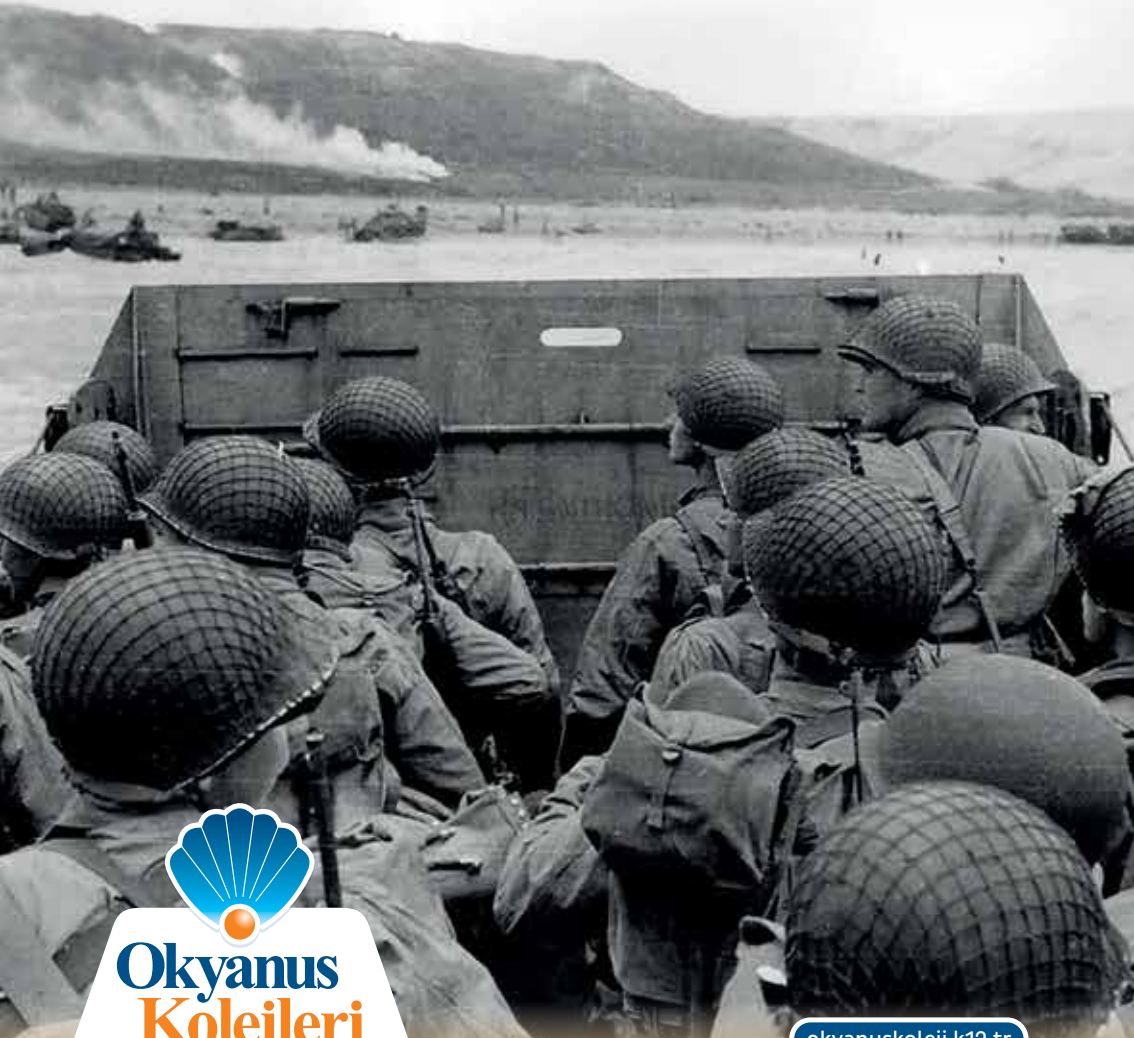
II. DÜNYA SAVAŞI

Nazi Kampları

Ölüm Makineleri

Normandiya
Çıkarması

II. Dünya Savaşı'nda
Propaganda

Okyanus
Kolejleri

okyanuskoleji.k12.tr

YIL / SAYI	2018 / 3
GENEL YAYIN YÖNETMENİ	AYLİN GÜRLEK Tarih Bölüm Başkanı
YAYIN YÖNETMENİ	SELİN YENİCİ Tarih Öğretmeni
YAZI ARAŞTIRMA	SELİN YENİCİ SİBEL ÖZTÜRK BÜLENT İNCESU EBRU POLAT HİLAL KİBAR SİBEL MUTLU HÜSEYİN GÖKCAN AHMET DALKIRAN ALPER DEMİR
GRAFİK TASARIM	NİHAN CAN

İÇİNDEKİLER	3	Önsöz
	4	II. Dünya Savaşı Öncesi Dünya – Almanya'nın Saldırgan Tutumu ve Savaşın Başlaması
	8	İnsanlığın Utancı: Nazi Kampları
	12	Almanya – Rusya Savaşları
	15	Pearl Harbour
	17	Almanya – İngiltere Savaşları
	20	Normandiya Çıkarması
	23	II. Dünya Savaşı'nda Kullanılan Silahlar; Ölüm Makineleri
	28	II. Dünya Savaşında Türkiye
	32	II. Dünya Savaşı Sonuçları
34	II. Dünya Savaşı Propaganda	

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Okyanus Kolejleri'ne aittir. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Copyright 2015 © Tüm Hakları Saklıdır.

Uygarlığın ilk gününden bu yana beşeriyetin en temel güdülerinden biri hâline gelen hâkimiyet anlayışı, büyük kavgalara sebebiyet vermiştir. Bu kavgalar, insanın evrimi gibi kendini gün geçtikçe değiştirmiş ve ilk günden bu yana daha yıkıcı etkiler yaratmıştır. Zaman içerisinde güçlenen insanlık birbirine üstünlük kurmak adına daha fazla savaşmaya ve birbirini daha fazla itaat altına almak isteyen bir gücün peşinden koşmaya başlamıştır.

Savaşlar, yıkıcı ve travmatik sonuçlara sebebiyet verir. Her ne kadar askeri ve silahlı örgütler arasında gerçekleştirilen bir eylemiş gibi görünse de savaşlardan en çok etkilenen, tüm bu politik sorunlardan uzak canlılardır. Savaşın mağdurları her zaman kadınlar, çocuklar, yaşlılar, hayvanlar ve tabiat olur.

İnsanlık tarihinde yaşanan en şiddetli ve kanlı savaş da II. Dünya Savaşı'dır. Bu savaş sonuçlar açısından yirminci yüzyılı şekillendiren insanoğlunun en büyük ilgi alanlarından birini oluşturmuştur.

Savaş sonrası belgelerin incelenmesi ve anıların derlenmesi sonucunda tarihçiler binlerce ciltleri bulan çalışmalarını sırayla yayınlamaya başlamış ve belgesel görüntüler de bu çalışmalara eşlik edince felaketin boyutlarının her türlü tahminin de ötesinde olduğu ortaya çıkmıştır.

İkinci Dünya Savaşı yalnızca geçtiğimiz yüzyıldaki değil, tarih boyunca görülen, en geniş etki alanına sahip ve en kanlı savaş olmuştur. 1 Eylül 1939 ile 2 Eylül 1945 tarihleri arasında 6 yıl süren savaşta 50 milyondan fazla insan hayatını kaybetmiş; özellikle Avrupa, Kuzey Afrika, Doğu ve Güney Doğu Asya gibi bölgeler askeri, ekonomik, siyasi

ve toplumsal yönlerden derinden etkilenmiştir.

I. Dünya Savaşı'nda olduğu gibi bu savaşta da hemen hemen aynı devletler karşı karşıya gelmişlerdir: Mihver Devletleri adı verilen Almanya, İtalya ve Japonya ile Müttefik Devletler adı verilen İngiltere, Fransa, Sovyet Rusya ve Amerika Birleşik Devletleri. Bu devletlerden Japonya, Sovyet Rusya ve ABD daha sonra, 1941'de, savaşa dahil olurken, savaş yıllarındaki gelişmeler de bazı devletlerin savaş dışı kalmalarına ya da taraf değiştirmelerine neden olmuştur.

1940'ta Almanya'nın Fransa'yı işgaliyle Fransa savaş dışı kalırken, Güney Fransa'da Alman nüfuzu altında Vichy Hükümeti kurulmuş; 1943'te ise Müttefiklerin İtalya yarımadasını işgaliyle, İtalya saf değiştirerek Almanya'ya savaş ilan etmiştir.

Dergimizin bu sayısında II. Dünya savaşını tüm gelişmeleri ve insanlık suçlarını da kapsayan bir şekilde değerlendirmeye çalıştık. Keyifli okumalar dilerim.

II. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ ALMANYA'NIN SALDIRGAN TUTUMU

Selin YENİCİ ■

İTALYA'DA FAŞİST REJİMİN KURULMASI

Faşist Parti, hangi siyasal, toplumsal ve ekonomik ortamda kurulmuştur?

İtalya, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra büyük bir ekonomik çöküntü içine girmişti. Savaşta istediklerinin çoğuna kavuşamamıştı. Ülkede sosyalizm ve komünizm gibi akımlar güçlenmişti. Bunun yanında toplumsal ve ekonomik sorunların giderek artması, 1919'da Benito Mussolini önderliğinde kurulan Faşist Parti'nin büyümesine de yol açmıştı. Paris Barış Konferansı'nda küçük düşürüldüğü öne sürülen İtalya'yı güçlendireceğini, Roma İmparatorluğu'nu yeniden kuracağını ve ülkedeki sol muhalefetle mücadele edeceğini belirten Faşist Parti, 28 Ekim 1922'de Napoli'den Roma üzerine yürüyerek büyük bir atılım gerçekleştirmişti. Faşist Partisi'nin "**Kara Gömleklileri**" tarafından gerçekleştirilen bu olay üzerine hükümet istifa etmiş ve başbakanlığa Mussolini getirilmiştir.

Faşist yönetimin iç ve dış politikadaki amaçları nelerdir?

Mussolini'nin kurduğu faşist yönetim, aşırı ulusalcılığı (milliyetçiliği) esas aldığından,

kısa bir süre sonra demokrasiyi ortadan kaldırmıştır. Ülkedeki diğer ırklardan olan kişileri zorla İtalyanlaştırmaya çalışmıştır. Roma İmparatorluğu'nun yeniden kurulması için de, Akdeniz çevresinde sömürgeler elde etmeye yönelmiştir. Mussolini'nin Anadolu'yu da içine alan bu yayılma politikası, Türk-İtalyan ilişkilerinde gerginlik yaratmıştır. Ancak, İtalya'daki faşist yönetim 1930'lu yıllarda taleplerini arttırarak saldırgan politikasını sürdürmüştür.

ALMANYA'DA NAZİZMİN KURULMASI

Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra siyasal, toplumsal ve ekonomik yapısı nasıldır?

Almanya, Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkması nedeniyle 1918'den sonra büyük

çapta iç sorunlarla karşı karşıya gelmişti. 1918 yılının Kasım ayı başlarında çıkan bir askeri ayaklanma sonucu İmparatorluğa son verilmiş ve cumhuriyet ilan edilmişti. Sosyalist ve komünist hareketler de büyük

bir atılım içine girmişlerdi. Bu önemli siyasal değişiklik, Almanya'nın karşı karşıya bulunduğu siyasi, sosyal ve ekonomik sorunları çözememişti. Hatta, sorunları daha da arttırmıştı. Özellikle, 28 Haziran 1919'da ağır koşullar taşıyan Versailles Antlaşması'nın imzalanması, siyasi yelpazenin sağında ve solunda bulunan tüm Almanların tepkisine yol açmıştı.

Alman Nasyonal-Sosyalist İşçi Partisi'nin iç ve dış politikadaki amaçları nelerdir?

İşte, bu toplumsal ve ekonomik çalkantılar içinde Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra terhis edilen onbaşı Adolf Hitler, 1919'da küçük bir siyasal topluluk olan Alman İşçi Partisi'ne üye olmuş ve liderliğini ele almıştır. Hitler, 24 Şubat 1920'de Münih'te ilk kitle toplantısını gerçekleştirerek Parti'nin programının esaslarını belirlemiştir

Hitlerin kurduğu Nazizmin uygulamaları nelerdir?

Hitler, 3 Şubat 1933'te Alman ordusunun komutanlarıyla yaptığı görüşmede iç ve dış politikaya yönelik düşüncelerini açıklamıştır. Hitler'e göre, ilk yapılması gereken politik

gücün tekrar ele geçirilmesi idi. Buna göre iç politikada; halihazır durumun tam tersine döndürülmesi, amaca aykırı düşünce herhangi bir düşünce tarzının faaliyetine göz yumulmaması, kendiliğinden bu yola dönmeyenin

zorla bu yola getirilmesi, marksizmin kökünün kurutulması, gençliğe ve halka savaşın tek çözüm olduğu fikrinin yerleştirilmesi ve en sert şekilde otoriter devlet yönetiminin sağlanması gerekiyordu. Dış politikada ise; Versailles Antlaşması'nın ortadan kaldırılması ve bunun için müttefikler sağlanması yoluna gidilmesi gibi amaçlar belirlenmiştir.

SOVYETLER BİRLİĞİ

Rusya'da 1917 yılında Bolşevik Devrimi gerçekleştirildikten sonra, yeni yönetim savaştan çekilmişti. Lenin'in başkanlığındaki hükümet, savaş sırasında Çarlık yönetiminin yapmış olduğu gizli anlaşmaları açıklamıştı. Bununla birlikte, Sovyetler Birliği, Almanya ve müttefikleri ile 3 Mart 1918'de Brest-Litovsk Antlaşması'nı yaparak durumunu güçlendirmeye çalışmıştır.

Sovyetler Birliği'nin dünya savaşından beklentileri nelerdir?

1924'te Lenin'in ölümünden sonra iktidarı eline geçiren Stalin, Sovyet Birliği'ni sanayileşmiş bir sosyalist ülke haline getirmek için ekonomik sorunları çözmeye çalışmıştır.

Ancak, devletin askeri gücü olan Kızıl Ordu'nun silahlanmasını da ihmal etmemiştir. 1933'ten sonra Almanya'nın gelişmeye ve çevresini tehdit etmeye başlaması üzerine uluslararası alanda silahsızlanmayı savunmuştur. Sovyetler Birliği'nin önderlerine göre; kapitalist ve faşist devletler arasında çıkacak bir savaş sonucunda, her iki taraf yıpranacağından, dünyada sosyalizmin yayılması daha kolay olacaktır. Bu nedenle, yeni bir dış politika izleyerek, Almanlarla görüşmüşlerdir. Sovyetler Birliği, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce önemli ölçüde güçlenmiştir.

BERLİN - ROMA - TOKYO MİHVERİ'NİN KURULMASI

İtalya'nın Habeşistan'ı ele geçirmesinin sonuçlarından biri de, Nazi Almanyasının ve İtalya'nın birbirine yaklaşması ve uluslararası politikada güç birliğine gitmeleridir. Nitekim, 1936 yılında İtalya ve Almanya arasında birçok karşılıklı ziyaretler yapılmıştır. İki devlet birbirlerini her konuda desteklemeye başlamışlardır. Mussolini 1 Kasım 1936'da Milano'da verdiği bir söylevde, bunu tüm çıplaklığıyla ortaya koymuştur: "Berlin - Roma çizgisi bir taksim çizgisi olmayıp, işbirliği ve barış isteyen bütün Avrupa devletlerinin etrafında toplanabileceği bir mihverdir" demiştir.

Bu Pakt ile, Almanya ve Japonya arasında siyasi rejim temeline dayalı bir ittifak yapıl-

mış ve bununla "Berlin-Tokyo Mihveri" kurulmuştur. Yayılmacılık konusunda Almanya'dan ve Japonya'dan geri kalmayan İtalya da, 5 Kasım 1937'de Roma'da imzalanan bir antlaşmayla Anti-Komintern Paketi'ne katılmıştır. Böylece, İkinci Dünya Savaşı'na giden süreçte önemli bir dönüm noktası olan "Berlin-Roma-Tokyo Mihveri" oluşturulmuş olmaktadır.

ALMANYA'NIN AVRUPA'NIN SİYASİ HARİTASINI DEĞİŞTİRMEYE YÖNELİK ÇALIŞMALARI

Hitler, 13 Mart 1938'de Avusturya'yı ilhak ettikten sonra "bir ulus, bir devlet" politikasını tam anlamıyla gerçekleştirebilmek amacıyla, Çekoslovakya'yı ele geçirmenin yollarını aramıştır. Zira, Çekoslovakya'nın Südetler bölgesinde 3.5 milyon Alman yaşamaktaydı. Hitler, burayı Almanya topraklarına katmak için bu ülkedeki Nazilerin çıkardıkları karışıklıklardan yararlanma yoluna gitme isteğindeydi. Nitekim, Çekoslovakya sınırına asker yığarak amacına ulaşmaya çalışmıştır. Almanya'nın bu saldırgan tutumu karşısında İngiltere Başbakanı Chamberlain 15 Ey-

lül 1938'de Almanya'da Hitlerle görüşerek soruna çözüm bulmaya çalışmıştır. Hitler, görüşmede Südet Almanları üzerindeki isteklerinden vazgeçemeyeceğini ve gerektiğinde savaşı göze alacağını açıklamıştır. Almanya'nın yayımlıclığı karşısında İngiltere ve Fransa savaş hazırlıklarına başlamıştır. Sovyetler Birliği ise, Çekoslovakya'ya yardım edeceğini belirtmiştir. Buna karşılık İtalya da, Almanya'yı desteklediğini ifade etmiştir. Böylece, Avrupa genel bir savaşla karşı karşıya gelmiştir.

Münih Konferansı'nda hangi konular karara bağlanmıştır?

Sorunun gittikçe tırmanması üzerine İngiltere Başbakanı Chamberlain'ın önerisi üzerine Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere arasında 29 Eylül 1938'de Münih Konferansı toplanmıştır. Bu konferansta; Südet bölgesinin Almanya'ya verilmesine, Çekoslovakya'nın yeni sınırlarının saptanması için bir uluslararası komisyonun kurulmasına, saptanan sınırın uluslararası güvence altına alınmasına ve Almanya ile İngiltere'nin birbirlerine karşı savaşmayacaklarına dair noktalar üzerinde durulmuştur. Almanya, Südet bölgesini almakla egemenlik alanını genişletmişti. Ancak, bunu yeterli görmemiş ve İngiltere ile Fransa'nın şiddetli karşı çıkmalarına rağmen, 15 Mart 1939'da ordusunu Prag üzerine göndererek Çekoslovakya'yı işgal etmiştir. Sovyetler Birliği ve Fransa, Almanya'ya bir nota vererek olayı protesto

etmişlerdir. Almanya bu protestoları dikkate almadığı gibi bu kez de 23 Mart 1939'da Litvanya sınırları içinde bulunan Memel'e saldırmış ve ele geçirmiştir.

Almanya, Polonya'yı neden işgal etmek istemiştir?

Adım adım ilerleyen Almanya, "doğuya doğru genişleme" politikası uyarınca, bir Orta Avrupa ülkesi olan Polonya'ya göz dikmiştir. Ve bu ülkeden Dantzing bölgesini istemiştir. Bu amacını gerçekleştirmek için Polonya'ya baskı yapmaya başlamıştır. Bunun üzerine İngiltere ve Fransa, 31 Mart 1939'da Polonya'ya garanti vermişlerdir. Polonya'nın bağımsızlığı tehdit edilir ve Polonya da buna karşı koyarsa, İngiltere ve Fransa bütün güçleriyle Polonya'ya yardım edeceklerdi.

Batılı büyük devletlerin Almanya'ya karşı koyması, iki taraf arasındaki ilişkileri gittikçe daha da gerginleştirmiş ve savaşın çıkmasını bir an meselesi haline getirmişti. Nitekim, 11 Nisan 1939'da Alman ordularına verilen talimatta, 1 Eylül'de Polonya'nın işgal edilmesi için tüm hazırlıkların yapılması istenmiştir.

İNSANLIĞIN UTANCI; TOPLAMA KAMPLARI

Alper DEMİR ■

İkinci Dünya savaşı, insanlığın yaşadığı en büyük savaştı. Bu savaş, milyonlarca can aldı; yarattığı yıkımla insanlıkta büyük yaralar açtı ve uygarlığa büyük bir darbe vurdu.

Alman büyük sermayesinin desteklediği Hitler ve Nazi Partisi; ırkçı ideolojisi ve Büyük Almanya düşüyle insanlığa savaş açarken, getirmek istediği Yeni Düzen'yle dünyaya bir de "armağan" bıraktı: **Toplama Kampları**

Nazi Toplama Kampları: bir politika, bir ideoloji, bir egemenlik aracı, bir planlama, bir uygulama, bir gerçeklik, bir baskı-sindirme-yok etme yöntemi olarak yalnızca 20. yüzyılın değil, insanlık tarihinin de en vahşi, insanlık dışı, onursuz, vicdansız, planlı olaylarından biridir.

Nazi toplama kampları Nazi iktidarının Yahudileri ve Çingeneri topladığı, çalıştırdığı ve toplu katliamlara tabi tuttuğu özel alanlardır.

Bir toplama kampına kapatılmak, insanlık dışı zorla çalıştırmaya, korkunç gaddarlıklara, açlığa, hastalıklara ve rastgele infazlara maruz kalmak anlamına geliyordu. Bu kamplarda üç milyonun üzerinde Yahudi öldürülmüştür. Başlangıçta, toplama kamplarının ilk sakinlerini Nazi rejiminin siyasi muhalifleri oluşturuyordu. Ancak, Yahudiler,

Çingenerler ve suçlular gibi "**farklı**" insanlar da, Nazilerin ırka dayalı ve tasnif ideolojisi adına yakalanarak toplama kamplarına konuluyordu.

Kamplar, amaçları ve işlevlerine göre farklı kategoriler altında toplanabilir. Zorla çalıştırma kampları, çalışma ve ıslah kampları, savaş esiri kampları, transit kampları, polis kampları, kadın kampları ve getto kampları. İmha kampları, Nazi kamp sistemi içinde özel bir konuma sahipti. Tipik olarak bir toplama kampı, kaçıyı önlemek için dikenli teller, gözetleme kuleleri ve muhafızlar ile çevrili barakalardan oluşuyordu. Kamp sakinleri aşırı kalabalık barakalarda yaşıyor ve ranzalarda uyuyorlardı. Zorla çalıştırma kamplarında, kamp sakinleri günde 12 saat boyunca ağır fiziki işlerde çalıştırılıyor, çaput giyiyor, çok az yemek yiyebiliyor ve sürekli olarak bedeni ceza tehdidi altında yaşıyordu. Hatta mah-

kumlara özellikle vitaminsiz besinler verilerek gıdasızlıktan ölmeleri bekleniyordu.

Hastalar, yaşlılar ve iş temposuna ayak uyduramayanlar **"seçilerek"** gazla, enjeksiyon ile veya vurularak öldürülüyordu. Nazi doktorlarının tıbbi deneyleri sonucunda üretilen Zyklon B gibi kitle imha gazları, gaz odalarına alınan yüzlerce insanın bir kerede öldürülmesini sağlıyordu. Kimileri ise, insanın kanını donduran sözde bilimsel deneylerde kobay olarak kullanılmak üzere seçiliyor, çok sıklıkla da bu deneyler esnasında hayatını kaybediyordu. Bunlara, Muselmänner haline gelen mahkumların bekleyen korkunç kader de ekleniyordu. Bu terim, yetersiz beslenme ile adeta yaşayan ölü, yuvarlak omuzlu yaşayan iskelet haline gelmiş kamp sakinlerine verilen isimdi. Muselmänner, ya öldürülüyor ya da infaz edilmeden önce ölüyordu.

Ne toplama kamp sistemi kurbanlarının ne de ölüm yürüyüşlerinde hayatını yitirenlerin tam sayısını tahmin etmek mümkün değildir. Uzmanların sunduğu en son güvenilir

rakamlara göre toplama kamplarında insanlık dışı koşullar altında köle işçilik, açlık ve hastalıklar sonucunda ölenlerin sayısı 500.000 ila 750.000 kişi arasında değişmektedir. Toplamda ise 6 milyonun üzerinde kişinin öldürüldüğü varsayılmaktadır.

İmha kamplarında Yahudilerin toplu olarak katledilmesinde en sık kullanılan yöntem gaz odaları olmuştur.

Yahudiler gaz odalarına doğru topluca yönlendiriliyor, ardından kamp personeli kapıları kapatıyor, burada ya egzoz gazı ya da Zyklon B veya A zehirli gazları, gaz odasının içine veriliyordu. Bir diğer yöntem ise gaz verme kamyonlarının kullanılmasıydı. Gaz verme kamyonlarının kullanıldığı kamplarda Yahudiler kamyonlara bindiriliyor ve kamyonun içine verilen egzoz gazı ile boğuluyorlardı. Üçüncü bir yöntem ise, Yahudilerin ve diğer grupların (Sovyet savaş esirleri, Polonyalılar vs.) toplu olarak kurşuna dizilmesiydi. 3-4 Kasım 1943 tarihlerinde gerçekleştirilen toplu infazlarda bir gün içinde 17.000 ila 18.000 Yahudi öldürüldü. Erntefest (Hasat Festivali)

olarak adlandırılan olay, Lublin bölgesindeki benzer diğer eylemleri de içeriyordu. Bunun sonucunda 40.000'in üzerinde Yahudi öldü. Kurbanlar imha kamplarına aşırı kalabalık trenlerde ulaşıyor, ardından da topluca varış rampasına yönlendiriliyorlardı. Burada, Alman personeli ve zaman zaman da gaddar Ukraynalı muhafızlar tarafından eşyalarını ve kıyafetlerini vermeye zorlanıyorlardı. Kurbanların çoğuna trene binmeden önce kendilerine yeni iş imkanları ve yaşam alanları sağlamak amacıyla doğuya götürüldükleri söyleniyordu ve birçoğu da en sevdikleri eşyalarını beraberinde getiriyordu.

"Salt" imha kamplarında, kampa varışın hemen akabinde erkekler kadınlardan ayrılıyordu. İlk olarak erkekler gaz verilerek öldürülüyor, kadınların ise ölümlerine götürülmeden önce saçları kesiliyordu. Hem toplama hem de imha kampı olarak faaliyet gösteren Majdanek ve Auschwitz'de çalışma kamplarında çalışabilecek durumda olanlar seçiliyordu. Yaşlılar, kadınlar ve çocuklar gibi, çalışamayacak durumda olanlar

ise hemen gaz odalarına gönderiliyor ya da **"kamp hastanesi"**nde vurularak öldürülüyordu. Çalışabilecek durumda olanlar ise birkaç ay içinde zorlu çalışma yüzünden yıprandıklarından, şayet o zamana kadar ölmemişlerse, er ya da geç gaz odalarına gönderiliyor ya da rastgele infazlara kurban gidiyorlardı. Çalışabilecek durumda olanlar, cesetlerin fırınlara taşınmasına ya da cesetlerin üzerinde değerli eşyalar aranmasına yardımcı oluyorlardı. Cesetler, devasa toplu mezarlara atılmadan önce dişlerindeki altın için yağmalanıyordu. **Zaman içinde, Sovyet orduları Polonya içinde ilerledikçe, Naziler cesetleri ya toplu mezarlarda ya da krematoryumlarda yakarak korkunç suçlarının kanıtlarını saklamaya çalıştılar.**

BBC'nin Almanca servisine olanları anlatan ve bu kamptan kurtarılanlardan biri olan **Charlotte Gruno** da şunları anlatmıştı:

"Tasnif" adı verilen işlem her hafta yapılıyordu. Saatlerce çağrı yapılıyor ve insanlar saatlerce o korkunç blokların önünde bekliyordu. Ardından doktor geliyor, onların ba-

Auschwitz Birkenau-Alman Nazi Toplama Kampı

şında da Mengele bulunuyordu, el hareketleriyle kimin yaşayacağına kimin öleceğine karar veriyordu. Sonra insanlar 1, 2, 3 diye numaralandırılıyor ve 25'inci bloğa getiriliyorlardı. 25'inci blok ölüm bloğuydu.”

Kızıl Ordu'nun yaklaşmaya başlamasıyla 1945 yılı Mart ayında Ravensbrück'te idam alanları, gaz odaları ve fırınlar bir kez daha devreye sokuldu. Yalnızca bir ay içinde 2 bin 400 kadın katledildi. Ağır hasta 2 bin kadın, 200 erkek ve kampta çalışan 700 kişi zorla ölüm yürüyüşüne çıkarıldı. 30 Nisan 1945'te ölüm yürüyüşüne çıkan bu tutsaklar Sovyet birlikleri tarafından kurtarıldılar. Sovyetler Kızıl Ordusu tarafından kurtarılanların bir kısmı daha sonra Hamburg ve Nürnberg Duruşmaları'nda tanıklık ettiler. Ravensbrück Kadın Toplama Kampı'nda 1939-1945 tarihleri arasında toplam 132 bin kadın ve çocuk, 20 bin erkek ve 1000 genç kız esir tutuldu. Kamp, Kızıl Ordu tarafından ele geçirilip tutsak insanlar kurtarıncaya kadar binlerce kadın, çocuk acımasızca katledildi.

Çoğunu sivillerin oluşturduğu milyonlarca insanın ölümüne neden olan II. Dünya Sava-

şı sırasında, III. Reich'in diktatör lideri Adolf Hitler önderliğindeki Nazilerin, Alman ırkının, kanının saflığını korumak adına özellikle Avrupa Yahudilerine karşı giriştikleri kitlesel imha programı kapsamında kurulmuş toplama kamplarında büyük boyutlarda bir katliam gerçekleştirilmiş ve bu katliam, ardında dehşet verici anılar bırakmıştır. İnsanlık tarihinin bu döneminde bu kamplarda yaşananlar edebiyat, sinema, resim gibi sanat dallarına yansımış, yaşananları gün yüzüne çıkarmayı amaç edinen, gelecek kuşaklar için bir uyarı niteliği taşıyan birçok yapıt ortaya çıkmıştır. **Kamplardan sağ çıkmış ya da bu konu üzerinde araştırmalar yapmış birçok yazar, yakın tarihte meydana gelmiş bu terörü ve gerçekleştirildiği kamplar dünyasını yapıtlarında okuyucuya olabildiğince yansıtmaya çalışmıştır. Bu kamplar dünya tarihine bir utanç vesikası olarak kazanmıştır.**

II. DÜNYA SAVAŞI'NDA ALMAN-SOVYET MÜCADELESİ

Bülent İNCESU

BARBAROSSA HAREKÂTI

**Tarihin bilinen en kapsamlı askeri harekât-
larından olan Barbarossa Harekâtı**, 22 Haziran 1941'de Nazi askeri birliklerinin Sovyet Rusya topraklarında başlattığı insan avı operasyonuna Nazi kaynaklarında verilen adıdır. **Barbarossa Harekâtı aynı zamanda II. Dünya Savaşı'nın Doğu Cephesi'ni de açan harekâttir.**

Barbarossa Harekâtı, Mihver Devletleri'nin 5 milyona yakın bir askeri güç ile Sovyet topraklarında 3.000 km'lik bir cephe açması ile başlamıştı. Böylesine geniş toprakları ve yüzölçümü olan bir ülkeyi işgal etmek için kapsamlı bir plan şarttı. Bu hazırlıklar, operasyondan 1 yıl önce (18 Aralık 1940) planlanmaya başlanmıştı ve Alman birlikleri ve bağdaşıkları planlanan operasyonu 22 Haziran 1941 tarihinde Sovyet topraklarına saldırarak başlatmışlardı.

Barbarossa Harekâtı'nın üç temel hedefi vardı. Kuzeyde, Baltık devletleri ve daha önemlisi Leningrad, ortada Moskova yani başkent, güneyde ise, Adolf Hitler'in en çok önem verdiği; Rusya'nın besin kaynağı

olmasının yanı sıra zengin maden yataklarına sahip Stalingrad'dır.

LENİNGRAD KUŞATMASI (KUZEY CEPHESİ)

Leningrad Kuşatması, II. Dünya Savaşı'nın Doğu Cephesinde yaşanan Barbarossa Harekâtı'nın bir parçasıdır. Leningrad kuşatması, Nazi Almanya'sının Sovyetler Birliğini işgal etmesi ile başlayan Barbarossa Harekâtı'nda Moskova'nın ele geçirilmesi için yapılmış stratejik bir şehir kuşatmasıdır. 8 Eylül 1941'de başlayan kuşatma 27 Ocak 1944 tarihine kadar 872 gün sürmüştür ve tarihin en kanlı kuşatmalarından birisi olmuştur. Leningrad kuşatması, Almanlar'ın kuşatmadan geri çekilmesiyle sonuçlanmıştır.

MOSKOVA SAVAŞI (MERKEZ CEPHE – TAYFUN HAREKÂTI)

22 Haziran 1941'de Sovyetler birliğini istila eden alman ordularının hızla ilerledikten ve 1941 sonbaharında başkent Moskova önlerine gelmelerinden sonra şehri ele geçirmek için uyguladıkları ama sert Sovyet direnişi sonunda başarılı olamayan planın adıdır. 1941'de saldırıya geçtikten sonra kızıl ordu

karşısında üst üste zaferler kazanan ve uçsuz bucaksız Rus bozkırlarında hızla ilerleyen alman ordusu eylül ayı geldiğinde artık Moskova doğrultusunda genel bir taarruz başlatabilecek konumdaydı.

Fakat bu sırada Hitler güney cephesinde hala direnmekte olan kızıl ordu birliklerinin imhası için Moskova doğrultusunda ilerleyen merkez ordular grubunun bazı birliklerini Ukrayna'ya kaydırıldı. Bu durumda Moskova ilerleyişi geçici olarak durdu. Ukrayna'da kızıl ordu'ya karşı elde edilen parlak zaferden ve tehlikenin bertaraf edilmesinden sonra alman saldırısı 30 Eylül'de yeniden başladı. Hitler tayfun harekâtı ile ilgili 35 sayılı emrini 6 Eylül'de çıkarmıştı. Tayfun harekâtı ikili bir kısaçık manevrası olarak planlanmıştı.

30 Eylül'de Fedor von bock komutasındaki 1.500.000 asker 1800 tank ve 1400 uçakla harekâtın ilk evresi başladı. Vyazma ve Bryansk bölgesindeki tehdit edici kızıl ordu gruplarının imhasına yönelik operasyon 6 kızıl ordu grubunun kuşatılması ile sonuçlandı. Bu parlak zaferden sonra Tula ve Kalinin yoluyla Moskova doğrultusunda planlanan kısaçık saldırısı başlatıldı.

5 Aralık 1941'de Zhukov planladığı karşı saldırıyı başlattı ve Alman ordusunu 150-200 km. geri çekilmek zorunda bıraktı. Aylardan

sonra taarruz eden kızıl ordu hem başkenti kurtardı hem de Almanların elindeki psikolojik üstünlüğü dengeledi.

Tayfun harekâtının başarısız olmasının ardından Brauchitsch'in yetkilerini elinden alan ve silahlı kuvvetlerin komutasını doğrudan üstlenen Hitler'in Sovyetleri kısa sürede ezme hayalleri de böylece suya düşmüştü. Alman ordusu tayfun harekâtında 500.000'den fazla kayıp verirken kızıl ordu'da 650.000 ile 1.200.000 arası kayıp verdi.

STALİNGRAD MUHAREBESİ

1942 ve 1943 yıllarında meydana gelen Stalingrad çarpışmaları II. Dünya Savaşı'nın kaderini belirleyen çarpışmalar olmakla kalmadı, aynı zamanda 20. yy.'ın geri kalan kısmının politik ortamının da belirlenmesinde önemli rol oynadı. 1942 yazında Alman orduları, savaşta Amerika'nın müttefiki olan Sovyetler Birliği'ne yönelik yoğun bir işgal hareketine başladı. Ancak olağanüstü bir lojistik desteğe sahip olan Alman orduları, Volga ırmağı kıyısındaki endüstri merkezi Stalingrad'a ulaşabilmek için bin millik bir yolu kat etmek zorunda kalırken beklenmedik bir şey oldu ve tüm bir Rus ulusunun direnişiyile karşılaştı. Bu direnişe Rusya'nın dayanılmaz soğuğu da eklenince savaşın seyri değişti.

Almanlar bu kenti ele geçireceklerinden ve Güney Rusya ile bağlantısını keseceklerinden çok emindiler. Böylelikle Kafkaslardaki petrol yataklarına açılan çok önemli bir noktayı da ele geçirmiş olacaktı. Ayrıca Stalin'in ismini taşıyan bu kenti ele geçirmek, Hitler için çok önemli bir propaganda malzemesi olacaktı. Bütün bunları gören Stalin, her ne pahasına olursa olsun kentin düşmemesini istedi. Eğitimleri zayıf ve çoğu da silahsız olan Sovyet askerleri savaş alanına sürüldü. Rus gizli güçlerine de emir verilerek savaş alanından kaçmaya ya da geri çekilmeye niyetlenen askerleri öldürme emri verildi. Bu arada Sovyet yetkilileri, sivil halkı kentte kalmaya, askerlere sonuna kadar destek vermeye ikna etti. Kenti savunmak için kalanlardan birisi de ünlü keskin nişancı **Vassili Zaitsev**'di.

Stalingrad çarpışmalarındaki ölü sayısı korkunç boyutlara vardı. Hitler de Stalin

de en son asker kalıncaya kadar savaşmalarını istiyordu. Almanya, Romanya, İtalya ve Macaristan'dan toplanan 800 bin asker Alman ordusu saflarında çarpışırken hayatını kaybetti. Bunlara Sovyetler Birliği'ndeki komünist rejimi devirmek isteyen ve bu nedenle Almanların safında yer alan sayısız anti-komünist Rus Birliğini de eklemek gere Sovyetler Birliği'nin kaybı ise daha büyük boyutlardaydı. Yaklaşık 1 milyon 100 bin Sovyet askeri çarpışmalarda hayatını kaybetti. Çarpışmalarda ölen sivil halkın sayısı da inanılmaz boyuttaydı. Kuşatmadan önce 500 bin olan Stalingrad nüfusu, savaş bitiğinde bine inmişti.

Sovyetlerin sergilediği olağanüstü direniş, Hitler'in hesaplarını alt üst etti. Stalingrad kenti, Alman ordularının II. Dünya Savaşı'nda doğuda ulaşıldığı en son nokta oldu. Bu yenilgi Alman tarihinin en büyük askeri felaketi oldu. Almanya Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı iki koca ordunun bu savaşta kaybedilmesi hem moralmen hem lojistik olarak büyük bir kayıptı. Sovyet halkının Almanları yenmesi, savaşta da büyük bir dönüm noktası oldu. Almanlar bu tarihten sonra yayılmalarını durdururken, Sovyetler Birliği ve diğer müttefik halklar, Almanların yenilebileceğini görüp, büyük bir moral kazandılar.

PASİFİKTE MÜCADELE PEARL HARBOR

Hilal KİBAR

İkinci Dünya Savaşı başlarında tarafsızlığı koruyan ABD, Japonya ile Pasifik'te yaşadığı gerilim sonucunda savaşa dâhil olmuştur. ABD savaşa katılmamış olsa da 1941 yılında kabul edilen **"ödünç verme ve kiralamaya yasası"** ile uygun gördüğü herhangi bir devlete yardımda bulunabiliyordu. Japonya ise daha önceki dönemlerde baskı altına almak istediği ülkeleri ekonomik nüfuz altına alırken 1929 ekonomik bunalımı sonrası askeri yayılma politikasını uygulamaya başlamıştır. Japonya'nın Çin'i işgal etmesine ve okyanusun batısındaki faaliyetlerine karşılık ABD, Çin'e 25 milyon dolarlık kredi açmıştır. ABD'nin hamlesi Japonya ile yaşadığı gerilimi tırmandırmıştır. Japonya, Almanya ve İtalya ile Üçlü Pakt'ı imzalayınca Başkan Roosevelt, İngiltere'ye kredi açmıştır. ABD'nin Çin'e ve İngiltere'ye yardımını kesmesini isteyen Japonya ardından Vichy hükümeti (Fransa) ile anlaşarak Hindicini'deki hava ve deniz üslerini kullanma hakkı elde etmiştir. ABD, Japonya'yı durdurmak için ambargo uygulamaya başlamıştır. Japonya ile ticareti kısıtlamış, Panama Kanalı'nı kapamıştır. **"Asya Asyalılarındır"** fikrini savunan Japon-

ya, Batılıların Çin ile ilişkisini kesmelerini istese de buna engel olamamıştır.

Japon generaller samuray geleneğinde yer alan **"önce saldır sonra savaş"** anlayışıyla hareket ederek ABD 'ye saldırı kararı almıştır. 7 Aralık 1941 günü altı uçak gemisinden havalanan Japon uçakları Hawaii'deki Pearl Harbor'da bulunan Amerikan üslerine saldırıda bulundu. Radardan gelen sinyalleri kendi uçakları sanan ABD kuvvetleri saldırıya savunmasız yakalanmıştır. Japon donanması Amiral Isoroku Yamamoto ve Chuichi Naguma komutasında Hawaii'nin Oahu adasında yer alan ABD üssü bombalanmıştır. USS Arizona cephaneliği iki gün boyunca yanmış, enkaz kaldırmıştır daha sonra bu batık Pearl Harbor'da savaş anıtı olarak kullanılmıştır. Üç saatlik uzaklıktan saldıran Japon kuvvetlerinin yaptığı baskın sonucunda 188 savaş uçağı yok edilmiş, 12 savaş gemisi zedelenmiş, 1.178 kişi yaralanmış ve 2403 Amerikan askeri ölmüştür. Amiral Naguma üste olmayan savaş gemilerinden tedirgin olur ve ikinci hava saldırısı yapmadan geri çekilir.

Pearl Harbor baskını Amerikan savaş tarihinde oldukça önemli bir yere sahip olmuştur. Tarihi boyunca kıtasında savaşın yıkımını yaşamayan ABD baskın sonucunda ilk defa kendi bölgesinde savaşın yıkıcılığını yaşamıştır. Japonya harekâtı gerçekleşirse de bazı önemli noktaları göz önünde bulundurmamıştır. **Pearl Harbor'da eksik olan noktalar:**

- Harekât bombardıman ile sınırlı kalmış Japon kuvvetleri üssü ele geçirmemiştir.
- ABD donanmasına ait en önemli üç savaş gemilerinin çeşitli görevlerle üstün ayrılmaları.

- Yakıt depolarını ele geçirmemeleri ya da bombalamamaları.

Bombardımanın ardından Japon kuvvetleri üssü ele geçirmedeği gibi yakıt depolarını da bombalamayarak ABD kuvvetlerinin hemen ardından atağa geçmesine neden olmuştur. Amerikalı Amiral Chester Nimitz yakıt depolarının önemini şu sözlerle vurgulamıştır: **"Eğer Japonlar petrolümüzü tahrip etmiş olsalardı savaş en az iki sene uzamış olurdu."** Japonlar, ABD üssüne yaptığı bu saldırıyı bahsedilen noktaları göz önünde bulundurarak yapsaydı belki de ikinci dünya savaşının seyri değişirdi.

ABD kamuoyu Pearl Harbor baskını öncesinde savaş katılmaya soğuk bakarken baskın sonrası fikir değiştirerek savaşa dâhil olmaya karar vermiştir. Pearl Harbor saldırısı ABD'nin savaşa girişini meşru hale getirerek saldırıdan bir gün sonra Roosevelt hükümeti Japonya'ya savaş ilan etmiştir. Pasifik'te yaşanan mücadeleler sonucunda Japonya, ABD'nin Pasifik Okyanusu'ndaki üstünlüğünü kabul etmek zorunda kalmıştır.

II. DÜNYA SAVAŞI

ALMAN – İNGİLİZ SAVAŞLARI

Hüseyin GÖKCAN ■

Dünyanın gördüğü en büyük savaş olan **II.Dünya savaşının en önemli nedeni 1.Dünya Savaşı'nın sonunda Almanya ile imzalanan Versay Antlaşmasıdır.** Antlaşmanın getirdiği sıkıntılardan kurtulmak isteyen Almanya, Adolf Hitler önderliğinde Hayat sahası politikasını benimsemiş ve yayılmacı bir siyaset izlemiştir. Nazi ideolojisi ile ilerleyen Almanlar 1930'lu yıllardan itibaren Avrupa'ya özellikler İngiltere'ye büyük tehdit oluşturmuştur. İngiltere ise bazı tavizler vererek Almanya'yı durdurmayı amaçlamıştır. Fakat her türlü çabaya rağmen Almanya durmayacak ve 1 Eylül 1939'da İngiltere'nin korumasındaki Polonya'ya saldırarak II. Dünya Savaşı'nı başlatacaktır.

Batı Cephesi'nde Savaş: "Almanya, Polonya'yı işgal ettikten sonra Danimarka ve Norveç'i işgal etmiştir. Bu durum İngiltere'de hükümet değişikliğine yol açmış, Neville Chamberlain kabinesi yerine Winston Churchill hükümeti kurulmuştur. Almanya bundan sonra batı cephesinde kesin bir sonuç elde etmek için 10 Mayıs 1940'ta Hol-

landa Belçika ve Lüksemburg'a saldırmıştır. Önce Hollanda sonra Belçika teslim olmuş ardından Fransa işgal edilmiştir. Fransızların olası bir Alman saldırısına karşı korunmak için kurmuş oldukları Maginot Hattı da Alman ordularını durduramamış, müttefikler Manş Denizi kıyısına Dunkerque Limanına çekilmişlerdir". **İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere Başbakanı olan Winston Churchill ise 1940 yılında ünlü "Sahillerde Savaşacağız"** konuşmasında bir kurtarma mucizesinden bahsetmiş, Fransa'nın Dunkerque limanından 338 bin 226 İngiliz ve Fransız askeri olağanüstü bir şekilde tahliye edilerek, iki ülkenin savaşa devam etmesi sağlanmıştır".

Britanya Muharebesi: "Kısa sayılabilecek bir sürede Alman orduları Batı Avrupa'yı işgal etti. Ardından '**Hayat sahası**' projesini gerçekleştirebilmek için Adolf Hitler ve Alman generaller İngiltere'nin işgalini konuşmaya başladı. Fakat Fransa'da kazanılan bu zafer Almanya için batıdaki savaşın sonu anlamına geliyordu. Büyük bir sevinçle, İngiltere'den barış önerisi bekleyen Almanlar

bekledikleri cevabı alamadı. İngilizleri direnişe hazırlayan Churchill, Almanların barış önerisini reddetti”.

“İlk Alman hava saldırısı, İngilizleri Manş Denizi’nden geri püskürttü fakat İngilizlere

rol bölgelerine hâkim olmak amacı ile İngiliz kuvvetlerine karşı taarruza girişti fakat başarılı olamadı. Bunun üzerine Almanlar bölgeye en ünlü generallerinden biri olan Erwin Rommel’i gönderdi. Hazırlıklarını tamamlama-

Luftwaffe'nin taktikleri ve harekâtları hakkında yararlı deneyim sağladı. 13 Ağustos'ta Almanlar Raf ile düelloya başladılar. Kuzeydeki saldırılar ağır kayıplar verilerek başarısız oldu; ama güneyde acımasız saldırılar avcı komutanlığının üslerini ve filolarını oldukça sarstı. Almanların da kayıpları yıkıcı oldu; ancak İngilizler direnerek kararlılıklarını korudular. İngilizleri yok etmeye kararlı olan Alman Hava Kuvvetleri eylül ayında dikkatlerini Londra'ya çevirdi. İngiliz avcı uçakları ise 15 Eylül'de büyük bir hava akını ile Alman uçaklarının çoğunu yok ederek rakibin saldırılarını en aza indirdi. Almanlar hava harekâtlarına devam etse de bu İngiltere için büyük bir tehdit oluşturmadı.

Almanlar son çare olarak Denizaslanı harekâtı ile İngiltere'yi denizden kuşatmayı tasarladı. Fakat Norveç'in işgalinde donanmalarından önemli kayıplar veren Almanlar bu planı uygulamaktan vazgeçtiler. Tabii burada İngiltere'nin denizdeki üstünlüğünün de önemine değinmek gerekir”.

Kuzey Afrika: “Mihver blokta yer alan İtalya, İngilizleri Kuzey Afrika'dan çıkarmak ve pet-

yan Rommel taarruza girişti. İngiliz kuvvetlerini geri iterek Mısır sınırına kadar ilerledi. Mayıs 1942'de tekrar taarruza girişen Rommel, İskenderiye kentine çok yakın olan El-Alamein'e ulaştı. Kahire'ye girmek için gün sayan Almanlar, İngiliz General Montgomery tarafından durduruldu.

23 Ekim 1942'de İngilizler karşı taarruza başladı. Mihver kuvvetler geri çekildi. 23 Aralık 1942'de Müttefikler Trablusgarb'a girdi. Amerikan kuvvetlerinin de desteği ile müttefikler Cezayir ve Tunus'u ele geçirdi. Böylelikle Kuzey Afrika'da müttefikler kesin bir zafer kazandılar”.

Müttefiklerin Hava Bombardımanları: “İngilizler, Almanlara karşı yürüttükleri stratejik bombardımana çok umutlu başlasa da başlangıçta çok az etkili oldu. Bombardıman 1942'e kadar Almanlar için sadece günlük tehlikeler yarattı. 1943'te ise giderek artan Amerikan yardımı ile müttefiklerin Almanlara verdikleri zarar genişledi fakat Alman üretiminin üzerinde büyük bir etkisi olmadı. Petrol tesislerine yönelik düzenlenen saldırılar da Almanların patlayıcı üretimini bü-

yük ölçüde azalttı. Aynı zamanda uçak yakıtındaki kıtlık Alman Hava Kuvvetleri'nde neredeyse bütün eğitimin durmasına ve muharebe uçuşlarının belirgin biçimde azalmasına yol açtı. Örneğin 1944'ün sonunda bir seferde sadece elli gece avcı uçağı görevlendirilebiliyordu. Bu eksikliklerde Alman Hava Kuvvetleri'nin gücünün azaltılmasında başarılı oldu. Son olarak, müttefiklerin stratejik hatalarına rağmen bu bombardıman seferi Hitler Almanyası'nın yenilgisinde tartışmasız hayati bir rol oynadı".

Nükleer Mücadele: "Almanya ve İngiltere arasındaki en önemli çekişmelerden biri de nükleer alanda gerçekleşti. Adolf Hitler Norveç'i işgal ederek burada bulunan ve atom bombası icat etmek için kullanılan 'ağır su' maddesini ele geçirmeyi planladı. Almanlar, Norveç'in en önemli tesislerinden biri olan Wemork ağır su üretim tesisinde bu maddeyi bol miktarda üretmeyi ve atom bombası yapımında kullanmayı amaçladılar.

Parker, G. Cambridge Savaş Tarihi. İstanbul (2017)

Armaoğlu, F. 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1995)

Hart, B. İkinci Dünya Savaşı Tarihi. İstanbul (2016)Büyükdag,

A. Hesaplaşma. İstanbul (2017)

NORMANDİYA ÇIKARMASI

Ahmet DALKIRAN

1911 yılında Viking istilalarından ve kayıplardan bıkan o dönemin Fransa Kralı olan **Charles (Basit Charles adı ile tanınırdı)**, ardi arkası kesilmeyen Viking saldırılarından savışlarından bunalmış ve ciddi ekonomik sıkıntı içine girmişti. Bu dönemde karşısındaki rakibi ise Vikingli bir savaş lordu olan Rollo idi. Rollo ile bir süre için bile olsa barışa razı olan Charles, Rollo'ya iki teklif önermişti. Bunlardan biri, bir Fransız Prensesi olan Giselle ile evlenmesi, diğeri ise Fransa'nın kuzey kıyılarındaki bir bölgenin kendisine verilmesiydi. Her iki teklifi de kabul eden Rollo, hem Giselle ile evlenmiş, hem de Fransa'nın kuzey kıyılarını eline geçirmişti. Rollo'ya verilen bu topraklara ise **'Kuzeyli Adamin Toprakları'** anlamına gelen Normandy ismi verildi. Böylece bugünkü Normandiya olarak adlandırılan bölge, adını kazanmış oldu.

6 Haziran 1944'de çıkarma sonunda gerçekleştirildi. Binlerce kişi sahilboyu Almanlar'a karşı çıkmaya başladı. Rommel'in isteğiyle az da olsa kurulan nazi savunma hatları bu- lundukları konumun etkisiyle çıkarma yapan müttefikleri biçip geçiyordu. Ancak Eisenhower'in yüzbinlerce adamı durumu naziler için zorlaştıyordu.

Kanadalı ve Britanyalı birlikler, Gold, Juno ve Sword kod adlı sahillere çıkarma yaparken ABD'li birlikler Utah ve Omaha sahillere çıkarma yaptı. Amaç Nazi savunmasını yapıp içlere kadar ilerleyerek Fransa'yı işgal altından kurtarmaktı. Özellikle Omaha sahilinde şiddetli bir direnişle karşılaşan Amerikan birlikleri yaklaşık 4.000 kişilik kayıp vermişti. Müttefik birliklerinde ise yahudi askerlerin isteği bir hayli dikkat çekiyordu.

Mp40'larıyla makineli tüfeklere destek veren naziler paraşütçülerin düşman hattındaki önemli köprülere bırakılmasıyla bölünmeye ve zorluklar çekmeye başlamıştı. O zaman müttefik devletlerin yanılma taktiği olmasaydı Normandiya belkide başarıyla sonuçlanamayacaktı.

HAYALET ORDU'NUN ETKİSİ

Müttefik devletler yanılma stratejilerini hayata geçirmek için birçok birlik kurdu. Bunlardan biri de Hayalet Ordu olmuştu. İlk kez Normandiya'da sahneye çıkan Hayalet Ordu'nun silahları, tankları, kamyonları hepsi şişmeydi. Ancak tasarımcılar o kadar güzel çalışmışlardı ki uzaktan gerçek gibi görünüyor, bu sayede düşmanı şaşırtıyor-

du. Kıyıda çıkarmayı gerçekleştiren müttefikler Nazilerin karadaki savunmasını hala yarıyordu. Bu yüzden birçok farklı taktik kullanarak onları şaşırttılar. Ölü bölgelere hayalet ordunun şişme tankları gitti. Bu sayede Naziler bölünerek orada düşman var şüphesiyle boşu boşuna ayrılıyordu. Zayıflayan Nazi hatlarının üzerine giden müttefikler kısa sürede siperleri yarıyordu.

MÜTTEFİKLERİN ZAFERİ

Çıkarmadan 5 gün sonra, yani 11 Haziran 1944'te yaklaşık 326 bin asker, 50 binden fazla araç ve 100 bin tondan fazla mühimmatla sahil tamamen kontrol altına alınmış, Haziran sonu asker sayısı 850 bine ulaşmıştı.

Bu tarihten itibaren Müttefik devletleri Normandiya'dan içlere doğru ilerlerken büyük kayıplar verse de başarıyla görevi gerçekleştirmişti. Ağustos ayının sonlarına gelirken müttefikler Seine Nehri'ne ulaşarak Paris'i Nazilerin işgalinden kurtardı. Fransa'nın kuzeybatısı tamamen düşman işgalinden kurtularak 25 Ağustos Paris'in kurtuluşu olarak tarihe geçti. Stalingard ve Leningard gibi cephelerde milyonlarca karşı savaş veren Almanlar, Fransa'ya destek

gönderemediği için o cepheyi tamamen kaybetmişti.

Tarih 30 Nisan 1945'i gösterdiğinde yenildiğini anlayan Hitler intihar etti. Tarihler 8 Mayıs 1945'i gösterdiğinde ise Naziler müttefiklere yenildiklerini kabul ederek teslim olmuştu.

ERWIN ROMMEL

Erwin Rommel, Normandiya çıkarmasından 3 yıl önce İtalya'nın başına çağırılarak rezil rüsva olduğu ve kaybettiği Kuzey Afrika cephesine, Hitler'in **"Bari yardım etmedi demesinler"** diye gönderdiği bir ufak kolordunun başında gider. Rommel de **"Yardım et!"** sözünü tersten anladığı için İtalyan yenilgisini bir zafere çevirmekle kalmaz, İngilizleri

önüne katar Mısır'a kadar da kovalar. El Alameyn'de Rommel'i kendisinden birkaç kat üstün güçle savunma yaparak anca durdururlar. Başarıları yüzünden böyle her iki tarafta da çok saygı duyulan bir mareşal olmuştur Rommel. Hitler de onu Afrika'dan sonra Atlantik Duvarı'nı güçlendirsün diye Avrupa'ya müfettiş general tayin etmiştir.

Rommel sahilleri teftiş ettiğinde bakar ki koruma falan hak getire. Afrika'da öğrendiği mayın döşeme konusundaki bütün ekspertizi Fransa-Hollanda sahillerinde gösterir. Buralara 6 milyon mayın döşetir. Deli gibi bunker'lar, koruganlar inşa ettirir. Paraşütçüler indiklerinde yaralansın diye açık alanlara sivri çubuklar falan bile diktirir. Rommel ayrıca bir çıkarma durumunda Almanya'nın tek şansının ilk 6 saatte düşmanın püskürtülmesi olduğunu söyleyip sahillere oldukça yakın noktalara zırhlı birimler yerleştirmiştir

Omaha Sahili, Normandiya Çıkarması'nın en tehlikeli noktasıdır. Burası Amerikalı planlamacıların gözünden her nasılsa kaçmış olduğundan, sahili altı sektöre bölerken gelecek olan direnişi ve ateş gücünü planlamaya nedense dahil edemezler. Örneğin Utah Sahili'ni bir alay Alman askeri tutarken Omaha Sahili'nde koskoca 352. Piyade Tümeni vardır. Doğal olarak burada verilen müttefik kaybı diğer bütün sahillerin toplamından fazladır. Bunun nedeni koruganların yanında, tepelerdeki siperlerden de yoğun tüfek ve makineli tüfek ateşinin koruganlara eklenmesidir. Bütün namlular çıkarma

yapan askerlere dönmüş durumdadır. Omaha Dog Sector Green Bölgesi'ne varan ilk 6 çıkarma botunda ertesi gün bu yüzden hikâyeyi anlatacak pek kimse kalmamıştır. Diğer kumsalların aksine 6.30'da başlayan çıkarma öğle saatlerine kadar sürmüş, saat 12.40'ta Alman yüksek kalibreli toplarının mermilerinin de bitmesiyle savunmacılar geriye çekilmiştir. Omaha Sahili'ndeki beklenmedik direnç yüzünden çıkarma günü ulaşılması gereken hedefler çıkarmadan 3 gün sonraya kadar beklemiştir.

Az bilinen biri olması herhalde Alman olması ile alakalı olan Heinrich Severloh, Normandiya Çıkarması esnasında üstü açık bir direnç noktasında makineli tüfekçiydi. Görev yaptığı 62 numaralı direnç noktasında bir MG-42 makineli tüfek, iki K-98 tüfek ve sürüyle el bombası olan Heinrich siperinden ateş etmeye başlamış ve sabah saat 6 buçuktan öğleden sonra saat 3'e kadar tetiği hiç bırakmamış. Direnç noktasında mermi istifi çok fazla olduğundan mermisi bitmeden çok uzun süreler ateş edebilmiş. O gün makineli tüfeğiyle 12 bin, tüfeklerle de 400 mermi attığını söylüyorlar. Hatırlatmak gerekirse de 12.400 mermi tartsanız 560 kilo çekiyor. Yani durup düşünülürse kendisi tek başına yarım ton mermi atmış.

Bugün adı Amerikan kamuoyunda ve internet sitelerinde Omaha Canavarı olarak geçiyor. Amerikalılara 70 yıl önce bugün tek başına 2.000'in üzerinde insana mal olan Heinrich Severloh fotoğrafta eserinin önünde görülüyor.

II. DÜNYA SAVAŞI'NDA TÜRKİYE

Ebru POLAT

XX. yy 'de dünya çapında yapılan iki büyük savaştan biri olan II. Dünya Savaşı 1939'dan 1945' e kadar süren küresel bir çatışmaydı. Avrupa başta olmak üzere bütün dünyayı etkisi altına alan bu savaş yakın tarihin en büyük kıyımlarından biri olarak kayıtlara geçerken, Türkiye 'yi de bu ağır mücadelede zor bir sürece dahil etmişti.

Savaşın başlamasının en büyük nedenleri aslında I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarında yer almaktaydı. Savaştan sonra mağlup devletlerle yapılan barış antlaşmaları çok ağır şartlar ve toplumsal yapıları zedeleyecek boyutta yeni sınır haritaları çizmişti. Bu sonuçlardan memnun olmayan başta Almaya olmak üzere birçok devlet revizyonist politikaları ile yeni bir dünya düzeni oluşturacak açılımlara yönelerek II. Dünya Savaşı'nın zeminini zaten hazırlamaya başlamışlardı. Bu durumda Türkiye asıl bir politika izlemeliydi. Dünyayı kasıp kavuran bu savaşa girmesi ya da savaşın dışında bir politika izlemesi yollarından hangisini tercih etmeliydi.

SAVAŞTA TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Ulu Önder Atatürk' ün 1938'de hayata veda edişinden sonra İsmet İnönü Cumhurbaşkanı, Refik Saydam ise Başbakanlık görevine gelmişti. Atatürk'ün "**Yurtta Barış Dünya'da Barış**" politikasını devam ettirmek bu süreçte oldukça maharet gerektiren bir strateji gerektiriyordu. İnönü Döneminin ilk kısmı diyebileceğimiz 1939-1945 yılları II. Dünya Savaşı'nın yıkıntılarında katlanmak zorunda kaldığı bir devri işaret etmektedir. Atatürk'ün barış politikası ve onu takiben İsmet İnönü'nün Her açıdan yıkıcı etkileri kaçınılmaz olacak bu savaşa son günlerine kadar girmede. Savaş başladığı dönemden itibaren Türkiye'ye savaşa girmesi konusunda baskılar uzun süre devam etmişti. Nazi Almanyası Adolf Hitler lider-

liğinde sınırı olduğu devletlere saldırması ve İtalya'nın Benito Mussolini'nin saldırgan tutumları ile Arnavutluk'a saldırması Türkiye'yi bir takım İttifak arayışlarına yöneltmişti. Dışişleri Bakanı Şükrü Saraçoğlu Moskova'ya giderek Sovyet Rusya ile görüşmeler yapsa da Sovyet Rusya'nın boğazlar konusunda katı ve egemenlik hakkımızı zedeleyici tutumu Türkiye'yi batı bloğuna daha da yanaştırmıştı. 19 Ekim 1939'da İngiltere ve Fransa ile Karşılıklı Yardım Antlaşması imzalayarak oluşturulan tehdide karşı önlem almıştı. Temel amacı savaş dışında kalmak olan İsmet İnönü önümüzdeki 6 yıllık süreç boyunca bu stratejiden ayrılmamayı planlayarak adımlar atmaya devam etti.

İtalya'nın 10 Haziran 1940 'ta İngiltere ve Fransa'ya savaş ilan etmesi, 28 Ekim'de Yunanistan'a saldırması; 7 ekim 'de Alman birlikleri Romanya' yı ele geçirmesi Türkiye için savaşı tekrar en yakında hissettirmişti. Tam da bu süreçte hızlı bir politika ile 17 şubat 1941 de Bulgaristan ile 25 Mart'ta ise Almanya ile karşılıklı saldırmazlık bildirimleri imzalayarak olası saldırılardan kendini korumaya almaya çalıştı.

1942 yılı dünyanın neredeyse tamamına yayılan savaş atmosferinde Türkiye için savaş dışında bir politika izleme konusunda iyice zorlu bir sürece sokmuştu. Müttefiklerin Almanya'yı kesin bir kararlılıkla nihai yenilgiye uğratma planlarında Türkiye de savaşa dahil ediliyordu. Nitekim **Winston Churchill İsmet İnönü ile** (30 Ocak - 1 Şubat 1943) Adana'nın Yenice İstasyonu'n unda Adana Konferansı'nda Türkiye'nin savaşa girip girmemesi konusunda oldukça hararetili bir tartışma yaşadılar. İnönü Türkiye'nin savaşa girecek gerekli teçhizat ve donanımına sahip olmadığını, İngiltere'nin bunları karşılaması halinde savaşa girebileceğini ifade etti. Mihver Devletler bir araya geldiği hemen her konferansta Türkiye'yi savaşa dâhil eden kararlar almaya devam ettiler. Özellikle Amerika ve İngiltere aşırı ısrarcı tutumlarını 4-6 Aralık 1943'te toplanan Kahire Konferansı'nda da devam ettirerek İnönü ile tekrar görüştüler. İnönü 'prensipten olarak'

savaşa katılmayı kabul etmiştir. Fakat savunma için gerekli yardım olması halinde maddesi yinelenmiştir.

4 Şubat'ta toplanan Yalta Konferansı ile Birleşmiş Milletler Örgütü'nün kurulması için San Francisco 'da bir toplantı düzenleneceği ancak bu örgüte Almanya ve Japonya'ya savaş ilan eden devletlerin katılabileceği çağrısı yapılması Türkiye'yi ani bir kararla Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmeye mecbur bıraktı. Böylece Türkiye savaş süresince herhangi çatışmaya girmezken savaşın bitimine yaklaşık 3 hafta kala savaş ilan ederek tarafını belirmişti.

İÇ POLİTİKA

II. Dünya Savaşı Türkiye için savaşa girmemesine rağmen oldukça yıpratıcı bir süreç olmuştur. Savaş ekonomisi topluma büyük baskıları da beraberinde getirmişti. Örneğin 1. Dünya Savaşı yıllarında 1914-1918 arası süreçte buğday üretimi %47, koyun sayısı ise % 45 azalmıştı. Türk toplumunun daha hafızasından silinmeyen bu dönemlerin ardından dünyayı kasıp kavuran II. Dünya savaşı ise Türkiye'yi iç politikada zor bir döneme getirmişti. Ölçsüz baslılara rağmen savaş dışında kalmayı başaran Türkiye 'de yaşanan ani fiyat artışları ekonomiye büyük darbeler vurdu. İsmet İnönü'nün "**Savaşın en çok hissedilen tarafı hayat pahalılığı olmuştur**" şeklinde ifade ettiği gibi fiyat-

ların önlenemez yükselişi bu darbenin en belirgin örneğidir. Savaşın bu etkileri yoğun hissedilince 1940'ta Milli Koruma Kanunu çıkarılarak ülke içi ekonomide kontrol sağlanma yoluna gidildi. Milli Koruma kanunu hükümete ile tarım ürünlerinin işlenişinden fiyatlarına belirlemeye kadar geniş yetkiler verilmişti. **Amaç karaborsayı önlemek ve duran ticareti kontrol altına almaktı.** Ancak bu durum kimi tüccarın birden ve hızla zenginleşmesini sağlarken kimisine de büyük darbeler oluşturmuştu. Ancak bekleneni karşılamayan Milli Koruma Kanunu 1942 de yönetime geçen Şükrü Saraçoğlu Hükümetinin ilk icraatı ile yerine **Varlık Vergisi Kanunu**'na bırakacaktı.

Tüm gelişmelerin yaşandığı süreçte kültürel olarak dikkat çeken diğer bir gelişme ise **1940'ta Köy Enstitüleri'nin kurulması**

oldu. Okuma yazma oranının oldukça düşük olduğu bu yıllardan Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un girişimleri ile kurulan okullarda okuma yazmadan ziraat gibi birçok alana eğitim verilmişti.

Türkiye yakın tarihi içinde tartışmalı yapısını hala koruyan **Varlık Vergisi**'nin çıkarılış gerekçesi olarak Türk Parasını kıymetlendirmek, aşırı fiyat artışlarını önlemek, aşırı kazancı vergilendirerek sosyal adaleti sağlamak hedefleri yer almıştı. Böylece her il de ve ilçede kimin ne kadar vergi ödemesi için servet komisyonları kuruldu. Mükelleflerin ne kadar vergi ödeyeceği belirlenip bildirildikten sonra 15 gün ödeme süresi konuldu. Verilen sürede ödeme yapılmadığı takdirde haciz işlemi ardından hala ödeme yapılmadığı takdirde bedenen çalışmak üzere kamplara gönderilmeleri kararlaştırıldı. Erzurum'un Aşkale ilçesindeki çalışma kampı bunların en dikkat çekenerlerinden biri oldu. Varlık Vergisi'nden toplamda 314,9 milyon lira toplandı. Ancak bu oranda vergi ödeyenlerin büyük çoğunluğu gayri Müslüm vatandaşlardı. Vergilerin %87'si Gayrimüslimlere, %7'si ise Türk vatandaşlara aitti. (% 6'lık grup diğer azınlıklardı). Toplam 16 ay yürürlükte kalan varlık vergisi uygulaması 15 mart 1944'te kaldırıldı. Eski İstanbul Defterdarı Faik Ökte'nin: **"temyiz ve itiraz hakkı dahi bulunmuyor"** ifadelerinden anlaşıldığı gibi, kampların olumsuz yapısı, iyi bir hukuki zemine oturtulmaması kanunu kısa sürede uygulamadan kaldırmıştır. Bu süreçte çıkarılan toprak mahsulleri vergisi ise tarım ürünlerinde alınan vergi olarak

varlık vergisinden sonra uygulanmaya kondu. Hububat vergisi olarak nitelendirilen bu vergi de uzun süreli kalan bir kanun olmadı. Aşar vergisi benzeri olan bu uygulama ahalinin hububat ve tahıl saklaması gibi birçok nedenle 1946'da yürürlükten kaldırıldı.

1942 yılının bir diğer tartışmalı uygulaması da **Ekmek Karnesi uygulamasıdır**. Her ne kadar hükümet savaş dışında kalmaya çalışan bir politika izlemeye çalışsa da dünyayı etkisi altına alan savaş ortamı ülkede yoğun bir tasarruf hamlesini mecbur kılıyordu. İşte bu hamlelerden ekmek karnesi uygulaması 1942'den itibaren uygulanmaya kondu. Savaşın çıkma ihtimaline karşı ülkedeki erkek nüfusun silahaltına alınması ülkedeki buğday üretimini büyük oranda düşürmüştü. Bu sebeple ülkedeki un tüketimini kontrol altına almak için 13 Ocak 1942'de karne ile ekmek dağıtma uygulaması başladı. İstanbul Belediye Reisi Lütfi Kırdar: "**Hükümetimizin ekmeği karne usulüne bağlama hususunda vermiş olduğu karar memleketçe**

malumdur. Bu usul bir kısım vatandaşlarımızın herhangi bir ihtiyat sevkiyle ve gündelik hislerle fazla ekmek mubayaa etmesi yüzünden diğer kısım vatandaşlarımızın ekmeksiz kalmasını önlemeye çalışmak içindir" sözleri ile bu uygulamanın keyfi

olmadığını vurgulamıştı. Mahalle muhtarlarının yardımı ile hanelerdeki kişi sayıları belirlenerek istatistik çıkarıldı. Böylece kişi başı 375 gr, 7 yaşından küçük çocuklarda 187,5 gr. ekmek hakkı verildi. 1945 yılına kadar olan süreçte ekmek karnesi uygulaması devam etti. Stoklama süreci bu uygulama ile beraber iyice atmaya başlayınca birçok suiistimal oluşmaya başladı. **Savaşın bitme noktasına gelmesi, buğday üretimini atması gibi durumların da etkisi ile ekmek karnesi uygulaması 28 Mayıs 1946'da tamamen kaldırıldı.**

Savaşın yıpratıcı süreci Türkiye için iç politikada oldukça sıkı tedbirler almaya yöneltmiştir. Savaşın 1945'te son bulduğu sürece kadar Türk halkının ağır bir ekonomik süreçten geçtiğini söyleyebiliriz. Her ne kadar sıcak bir çatışma süreci yaşanmasa da iç politikadaki uygulamalar halk üzerindeki savaş psikolojisini ayrı bir noktaya taşımıştır. Bu durum Türkiye siyasi hayatında da etkisini göstererek çok partili sistemde yeni oluşumları beraberine getirecektir.

II. DÜNYA SAVAŞI DÖNEMİNDE GAZETE MANŞETLERİ

Dünyanın en korkunç silâhi bulundu: Atom bombaları!

10 tonluk bir bombanın yaptığı tesir 20.000 ton dinamitin tesiri kadar!

İlk Atom bombası Japonyaya atıldı

Avet, C. H. P. sol ve sosyalist bir partidir

Başkan Truman izahat veriyor

Hergün yeni bir tahmin! Boğazlar Dış işleri Bakanları komisyonunda görüşülecektir

Dişileri Bakanımız Hasan Saka Bugün Bayırtan Ankara'ya hareket ediyor

Mareşal Peten davat

250 milyon lirası etti

Soyguncu teşkilatları

İkinci dünya harbi için

Avet, C. H. P. sol ve sosyalist bir partidir

Başkan Truman izahat veriyor

Hergün yeni bir tahmin! Boğazlar Dış işleri Bakanları komisyonunda görüşülecektir

Dişileri Bakanımız Hasan Saka Bugün Bayırtan Ankara'ya hareket ediyor

Mareşal Peten davat

250 milyon lirası etti

Soyguncu teşkilatları

İkinci dünya harbi için

BATIDA MUHAREBE KIZIŞTI

Japonya ile siyasi ve iktisadi münasebetleri kestik Sarr kesiminde çok kanlı muharebeler oluyor

Yedinci Amerikan ordusu Alman topraklarındaki kitalarını geri çekti

Üçüncü Amerikan ordusu Belçika'da Ardennes'te her iki harekete devam ediyor

Karant politikası, karavane Japonya'ya gitti

3 büyük müttefik arasında ittifak gavişları

M. Roosevelt "Fuzat anlaşma vadedildi" diyeceği belkifazı vadedildi

İkinci dünya harbi için

TÜRKİYE'NİN MÜTTEFLİKLER DÜŞÜNMEZ NİZMETLERİ

Avet, C. H. P. sol ve sosyalist bir partidir

Başkan Truman izahat veriyor

Hergün yeni bir tahmin! Boğazlar Dış işleri Bakanları komisyonunda görüşülecektir

Dişileri Bakanımız Hasan Saka Bugün Bayırtan Ankara'ya hareket ediyor

Mareşal Peten davat

250 milyon lirası etti

Soyguncu teşkilatları

İkinci dünya harbi için

Roosevelt - Çöçel mülakatı

M. Ruzvelt konferansı şartsız teslim toplantısı olarak isimlendirildi

M. Çöçel diyor ki "Konferansın neticeleri müstakillik kuralarına zarar doğuracaktır"

Berlinda ahisler

İtalyada kâhâhâr akâhâr

Soyguncu merkez cephesinde şiddetli bir taarruza geçtiler

Elektrik, havagâzi, telefon, nakli vasıtaları idarelerine işkâr kararları alındı

Kara kış dün birdenbire bastırıldı

Varlık vergisini ödemeyenler ilk kafiye dün akşam Askaleye yollandı

Kafiye azalırından iki milyon 400 bin lira tedavî ederek serbest bırakılacak

Elektrik, havagâzi, telefon, nakli vasıtaları idarelerine işkâr kararları alındı

Kara kış dün birdenbire bastırıldı

Berlinda ahisler

İtalyada kâhâhâr akâhâr

Soyguncu merkez cephesinde şiddetli bir taarruza geçtiler

Elektrik, havagâzi, telefon, nakli vasıtaları idarelerine işkâr kararları alındı

Kara kış dün birdenbire bastırıldı

İnönü Kahire'de MM. Roosevelt ve Churchill'le buluştu

RESMÎ TEBLİĞ

İnönü bugün geliyor

Tahran konferansında büyük bir samimiyet içinde cereyan ettiği belirtilen bir müttefik

Tahran'da Almanya'ya olumsuz ilâmler inandırıldı

Değerli müttefiklerimizin büyük bir samimiyet içinde cereyan ettiği belirtilen bir müttefik

Karşınan'da buluştu

Galatasaray takımından Ankara'ya gelmiş

Yüksek mahkemede kararlar

Yüksek mahkemede kararlar

Yüksek mahkemede kararlar

Bütün cephelerde toplar sustu, her tarafta ateş kesildi

İkinci Dünya harbi dün gece saat ikide bitti

Japonya teslim vasıtasıyla bir zarkida veya Okinawa'da imza edecektir

Petain idam cezasına mahkûm edildi

Emekliye müsadere edilecek

Son kurban

Kara borşanın sonu

M. Ruzvelt konferansı şartsız teslim toplantısı olarak isimlendirildi

M. Çöçel diyor ki "Konferansın neticeleri müstakillik kuralarına zarar doğuracaktır"

Berlinda ahisler

İtalyada kâhâhâr akâhâr

Soyguncu merkez cephesinde şiddetli bir taarruza geçtiler

Elektrik, havagâzi, telefon, nakli vasıtaları idarelerine işkâr kararları alındı

Kara kış dün birdenbire bastırıldı

Harbin sonu Türkiye'de sevinçle kutlanıyor

Başbakanlık Millîyetçi Meclis'te oturdu

Dışişleri Bakanımız Hasan Saka etrafında bir demec yapıtı

Tasan 332 oyla ve hazır bulunan üyelerin oylarına ile kabul edildi

Türkiye'de bayram

Harbin sonu Türkiye'de sevinçle kutlanıyor

TESLİMDEN SONRA

Japonya atom bombası yüzünden teslim olmuş!

Harbin bilinen her yerde sevinçle kutlanıyor

Petain idama mahkûm edildi

Verilen hüküm, mahkûm yâni öldürülen infaz edilmiştir

II. DÜNYA SAVAŞI'NDA KULLANILAN SİLAHLAR: ÖLÜM MAKİNELERİ

Sibel MUTLU

İnsanoğlunun yerleşik hayata geçmesi ve mülkiyet kavramının ortaya çıkması ile varlığının sürdürülmesi için güçlü olmak şart haline geldi. Böylece, bulunulan bölgede hakimiyet kurabilmek için savunma amaçlı silahlanma başladı.

Savaşlarda mızrak, kalkan, ok ve kılıç kullanımı ile başlayan silahlanma, bilimsel gelişmeler ile birlikte sürekli daha da yenilenecek gelişme göstermiştir. **Çinlilerin barutu icat etmesi, yapılan çalışmalar ile barutun ateşli silahlarda kullanılması savaş boyutunun değişmesine neden oldu.**

İlk önce şehir devletleri, ardından kurulan devletler ve güçlü imparatorlukların varlığını devam ettirmesi için düzenli askeri birliklere ihtiyaç duyuldu. Bu amaçla gelişmiş, donanımlı ordulara teçhizat malzemeleri şart oldu. Savaş aracı olarak top, tüfek, tabanca ve makineli tüfek yapılması ile silah teknolojisi gelişme gösterdi.

Günümüze yaklaştıkça, bilimsel ve teknolojik alanlarda gelişmelerde görülen ilerleme ile savaş şekli de değişmiştir. 20. yüzyılda uçağın savaş aracı silah olarak kullanılması ve tankların savaş alanlarına dahil edilmesi, yaşanan insan ölümlerinin daha da artmasına neden oldu.

İki dünya savaşı arası dönem, yeni teknolojilerin geliştirilmesi ile başka bir teknolojik değişim dalgası getirmişti. Savaş alanına tanklar, kamyonlar, uçaklar ve telsiz haberleşmesi gelmekteydi. Artık birlikler daha hızlı ve daha uzağa koordineli bir şekilde gidebilecekti. II. Dünya Savaşı ile birlikte hava gücü de stratejinin yeni bir unsuru haline geldi. 20.yüzyıl boyunca ordular menzil, öldürücülük, hız ve bilgi toplama potansiyellerini geliştirmeye çalıştılar.

ATOM BOMBASI

Yakın tarihimizin şüphesiz en sansasyonel ve yıkıcı silahı, atom bombasıdır. Bu silah sadece kullanılan ülkeye değil, insanlığa yönelik bir tehdittir. Atom bombası ile ilgili ilk çalışmalar Robert J. Oppenheimer öncülüğünde 1942 yılının sonlarında başlamıştır. **Atom bombasının ilk denemesi 16 Temmuz 1945 günü Meksika sınırına yakın bir çölde gerçekleştirildi.** Patlamanın şiddeti beklenenden çok fazla olmuştu. Yaklaşık 20.000 ton TNT'nin patlamasına eşit bir etki görüldü. Elde edilen bu başarı üzerine atom bombasının Japonya'nın iki önemli şehrinde kullanılması kararlaştırıldı.

II. Dünya Savaşı sırasında, ABD'nin 6 Ağustos 1945'te attığı ve yüzbinlerce insanın öl-

mesine, sakat kalmasına neden olan atom bombası Japonya'da kullanıldı. **İlk atom bombası "Enola Gay" isimli bombardıman uçağı ile Hiroşima'ya atıldı. Patlamanın canlılar üzerindeki ilk etkisi gözleri kör eden bir ışık olmuştur.** Ardından gelen 300.000 derecelik ısı etkisi ile yaklaşık 3 km alanda bulunan her şeyin yanmasını neden oldu. Daha sonra ise patlamanın etkisiyle başlayan ve saatte 1800 km ile esen alev rüzgarı çevredeki her yükseltiyi dümdüz etti. Canlılar üzerindeki asıl kalıcı etkiyi, patlamadan bir kaç dakika sonra başlayan bir yağmur gerçekleştirdi. Yağmur ile de tüm radyoaktif serpinti bölgeye inmiş oldu. **Saniyelerle ölçülebilecek bir zaman dilimi içerisinde Hiroşima'yı yok eden bu korkunç bombanın bilançosu yaklaşık 80.000 ölü ve 100.000 yaralı olarak belirlenmiştir.**

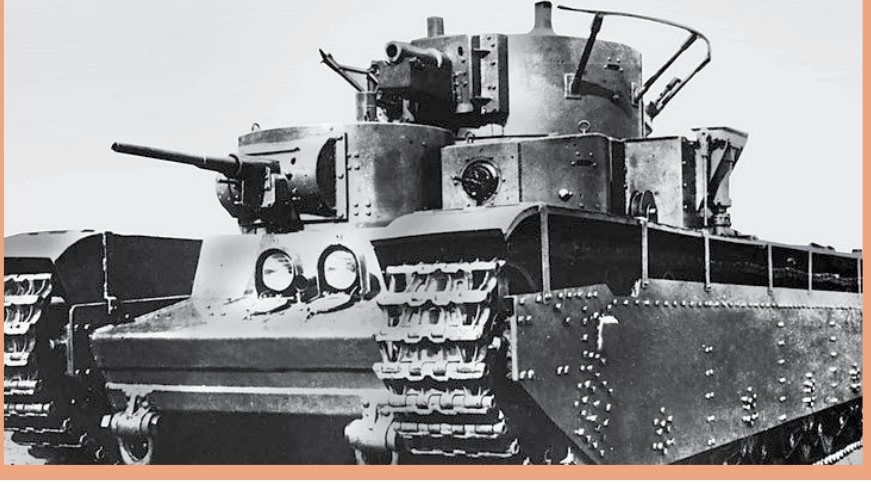
9 Ağustos 1945 günü ise ikinci atom bombası Nagazaki'ye atıldı. Bu şehirdeki insanlara daha önceden haber verilmesi, buradaki ölümlerin daha az olmasını sağladı. Ancak, her iki şehirde de radyasyondan kaynaklanan ölümler 15 Ağustos 1945'ten sonra görülmeye başlandı. Patlamadan sonra gönüllü olarak kurtarma çalışmalarına katılan veya akraba ve dostlarını harabeler içinde arayan birçok insan, farkında olmadan yüksek miktarda radyasyon almışlardı. Radyasyondan kaynaklanan ölümler, bombanın patladığı anda meydana gelen ısı ve yıkım etkisiyle gerçekleşen ölümlerden çok daha fazla olmuştur. Bu yaşananlar, atom bom-

basının insanlık için ne denli tehlikeli bir silah olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

TANKLAR

Savaşların düzenli ordularca yapılmaya başladığı ilk andan itibaren, askerler savaş alanında heybeti ve hakimiyetiyle güçlü araçlar kullanmaya çalışmışlardır. **Teknik özellikleri dikkate alındığında en gelişmiş silahlardan biri de tanktır.** Tanklar ilk defa I. Dünya Savaşı'nda kullanılmış olup, ilk geliştirilen tanklar üst düzey özelliklere sahip değildi. Adolf Hitler savaşların daha çok asker ile değil, gelişmiş silahlar ile kazanılabileceğini düşünüyordu. Almanya, I. Dünya Savaşı sonrasında yapılan anlaşmalar nedeniyle engellendiği için silahlanamıyordu. Bu nedenle, Adolf Hitler gizlice silah projelerine üretmek amacıyla çalışmalara başladı. Adolf Hitler tankların ne kadar güçlü ve korkutucu bir silah olduğunu biliyordu. Yaptığı çalışmalar sonucu Panzer ve Tiger tanklarını geliştirerek savaşta büyük bir kozu ele geçirmiş olacaktı.

Hitler, tankların geliştirilmesi için zekasına hayran olduğu Ferdinand Porsche'ye başvurdu. Porsche daha önce hiç tank tasarlamamıştı. Porsche, yapılacak olan tankta, var olan klasik tank tasarımını düşünmüyordu. Dizel elektrik motorunu tanka yerleştirerek, böylece tankta motor daha az yer kaplamış olacaktı.

4 KATLI BİNA BÜYÜKLÜĞÜNDE BİR TANK: SCHWERER GUSTAV

Hitler göre, savaşı kazanmanın anahtarı büyük silahlara sahip olmaktı. Bunlardan birisi de 1350 tonluk bir canavar olan Schwerer Gustav'dır. O zamana kadar görülmüş en yıkıcı silahtı. 10 metrelik betonu, 1 metrelik çeliği delebilecek güce sahipti. Ancak bu tank, ağırlığından dolayı kendisi üretilen demiryolunda ilerleyebiliyordu. Bu tankı kullanabilmek için 2500 kişilik mürettebata ihtiyaç vardı. Sadece bir tane üretilen bu tankı Almanlar, Sovyetler Birliği'ne karşı Barbarossa Harekati'nde kullandılar. Savaş sonrasında ABD bu tankı, Rusların eline geçmesinden çekindiği için parçalamıştır.

II. DÜNYA SAVAŞINDA KULLANILAN SİLAHLAR

Almanya, Versay Antlaşması ile silahlanma hususunda sınırlandırılmış olup, sekizden fazla mermi taşıyan silah üretemiyordu. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya, gizlice silahlanma programı başlattı.1938 yılında Alman ordusu için hafif, kompakt, hızlı bir silah olan MP38 ve MP40 üretildi. Almanya yıllar içinde MG12, MG15, MG26, MG30 ve MG34 silahlarını üretti.Bu silahların üretimi zor ve mermi atış hızı yavaştı. MP40 Alman yapımı bir hafif makineli silah olarak, II. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın en çok kullanmış olduğu silahlardan biridir. Savaşın başlarında MP40 ve Kar 98k ile donatılmış Alman birlikleri Avrupa'da önlerine gelen ne varsa ezip geçti. Çünkü Amerika Birleşik Devletleri gibi bazı ülkelerin dışında diğer ordularda henüz iyi bir hafif makineli silah yoktu. Bu

sebepten dolayı MP40, o dönemin en iyi hafif makineli tüfeğidir.

Almanya, daha sonra düşmanın Hitlerin Testeresi lakabını verdiği MG42 adıyla çok daha güçlü bir silah üretti. Bu silah atış hızı bakımından hafif makineli bir tüfeğin ulaşabileceği en yüksek 1800/dakika hıza sahip ve isabet oranı oldukça yüksek bir silahtı.

FG42, II.Dünya Savaşı sırasında Almanya'da üretilmiş otomatik tüfektir. Bu silah MG42'nin paraşütçüler için hafifletilmiş bir şeklidir.

Gewehr 41, Almanya tarafından II. Dünya Savaşı sırasında yapılmış, yarı otomatik tüfektir. Gewehr 43'ün ilk modelidir. Bir Sovyet silahı olan Tokarev SVT40 gibi özellikleri vardır. Alman Ordusu bu savaşta zafer kazanmak için yarı-otomatik tüfeklere gereksinim duyuyordu.

MP 3008, Alman yapımı 9mm çapında II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru, 1945 üretilen makineli tabancadır. MP 3008, Almanların savaşın son döneminde para ve maden kaynaklarının tükenmesi sebebiyle üretildiği için standart MP40 makineli tabancasına alternatif olarak görülmüştür.

StG 44, II. Dünya Savaşı'nda Almanya tarafından 1942 yılında tasarlanıp, aynı yıl hizmete girmiştir. **MP44'ün 1944 yılında tasarlanması nedeni ile "44" kısaltmasıyla anılan bu silah, dünyanın ilk modern saldırı tüfeğidir.** Ünlü Sovyet silahı AK-47 bu silahtan esinlenerek üretilmiştir.

M1 Garand, II. Dünya Savaşı Amerikan piyade tüfeği ve aynı zamanda dünyanın ilk yarı-otomatik tüfeğidir. 30 kalibrelik mermi kullanan bu tüfekler 1936'da resmi olarak Birleşik Devletler ordusunun standart servis tüfeği olan sürgülü Springfield M1903 tüfeklerinin yerini almıştır. M1 de 1957'de M14'lerle değiştirilmiştir. Bugün hala Amerikan ordusu tarafından M14'ler kullanılmaktadır.

PPSh-41, II. Dünya Savaşı sırasında en çok üretilen Rus yapımı silahlardan biridir. PPSh-41 basit geri tepme mekanizmasıyla işlemektedir. 71 fişeklik tambura ve 35 fişeklik şarjöre sahipti. 7.62 x 25 mm'lik fişek kullanıyordu. Kutu ve yuvarlak şarjör olmak üzere iki tip şarjör kullanılabilinmekteydi. Türkiye'de, Harbiye Askeri Müzesinde Kore Savaşı'nda ele geçirilmiş bu silahtan bulunmaktadır.

ETKİLİ FÜZELER

Fritz Gosslau, Alman Hava Kuvvetleri için insansız hava araçları üssünde çalışan mühendisti. İnsansız ve uzaktan kumanda ile kontrol edilebilen maket uçaklar yaptı.

Gosslau'nun tasarlamak isteği uçak modeline göre, uçaklara bomba yüklenerek bu uçaklar bombardıman yapacaklar, işlemi tamamladıktan sonra da üsse geri dönebileceklerdi. Gosslau, uçak tasarımcısı Robert Lusser ile jet motoruna insansız hava aracını monte edecek bir tasarım için çalışmaya başladı. İkilinin çalışmaları sonucu V1 füzesi ortaya çıktı.

1943 yılında müttefikler tarafından Hamburg bombalanınca, Hitler intikam saldırısı yapmak için V1'leri kullanmaya karar verdi. Fransa'ya inşa edilen ve günümüze kadar kalıntıları kalan fırlatma rampalarından fırlatılacak V1'lerin hedefi Londra'ydı.1944'teki ilk deneme de istenilen etkiyi yaratamayınca Almanya, Mayıs 1944'te binlerce V1 füzesi fırlatsa da müttefikler Normandiya Çıkartması'nı başlatmıştı. Almanya, bu füzesi kullansa da istediği sonucu elde edememiş, etkili olamamıştı.

1935'te Adolf Hitler füze üssü kurulması emrini verdi. Wernher Von Braun, roket çalışmalarıyla, Alman ordusunun dikkatini çekti. Hitler, Braun'u Füze üssünde çalışması için görevlendirdi. Ancak Braun, Ay'a insan taşıyan ilk roket yapmak istiyordu. Askeri üssünde yıllar süren çalışmalar neticesinde V2 üretildi. Böylece yaklaşık 5700km/s bir hıza sahip, dünyanın ilk balistik füzesi üretildi. Ancak ortaya çıkan silah savaşın seyrini değiştirebilecek niteliğe sahip değildi. Braun, müttefiklerin zafer kazanmasıyla 1945'te ABD'ye teslim oldu ve NASA'da çalışarak, Neil Armstrong'u Ay'a taşıyan Satürn roketini tasarladı. Braun hayallerini gerçekleştirmiş oldu.

II. DÜNYA SAVAŞI SONA ERİYOR

Sibel ÖZTÜRK ■

Avrupa direnişinde, bazı insanların Hitler'i ve Nazileri kabul etmediklerinin kanıtı olmasına rağmen, gayretleri savaşa bir son vermektir. Hitler Napolyon'un yaptığı hatayı yaparak, Rusya'ya kışın saldırdı. **"Barbarossa Harekati" denilen bu hareket tarihin en kanlı hareketlerinden birisiydi ve milyonlarca asker yaşamını yitirdi.** 1943 Şubat'ında, yaklaşık 300.000 asker sadece Stalingrad savaşında öldü ve diğer 130.000'i savaş esiri olarak alındı.

Japonya'nın 1930'un başlarında başlayan ve devam eden emperyalist çabaları ve buna dâhil olarak 7 Aralık 1941'de Pearl Harbor'a saldırmaları, Amerika'yı izole konumunu sona erdirip savaşa dâhil olmaya zorladı. Savaşa katılan Amerika'nın Vincy Fransa'sına saldırmalarıyla, Almanya iyice köşeye sıkıştı. Ayrıca İngiltere Almanya'nın Enigma şifreleme sistemini çözerek Alman birliklerinin güzergâhını ve saatini öğrenmişti, bu birlikler Kuzey Afrika kıyılarına varmadan Akdeniz'deki İngiliz donanması tarafından imha edilmişti. İtalya'ya müttefiki olan Almanya'dan yardım ulaşmayınca İngiltere başlattığı Sardinya, Anziyo ve Sicilya çıkartmalarından sonra Roma'ya ilerlemeye başladı ve İtalya kayıtsız şartsız teslim olmak zorunda kaldı. 1943 son baharında, müttefik kuvvetler İtalya'yı kurtardı. Mussolini, Nisan 1945'te vurulup ayak bileklerinden asıldı.

Amerika'nın savaşa dahil olmasından sonra İtalya'ya karşı başarı sağlayan müttefikler aynı şekilde Almanlara karşı bir ilerleme kaydetmemişlerdi. Sovyet'lerin ilerlemesiyle birlikte Balkanlarda yapılması planlanan taarruz iptal edildi ve Almanya'nın üzerine Fransa'dan devam edilmesi kararlaştırıldı. 1944 yılının yazında Normandiya'ya çıkarılma yapan müttefikler Caen ve Cherborgh bölgelerine de havadan saldırdılar. Alman ordusuyla yapılan kanlı çatışmalardan sonra müttefikler ancak Alsas Loren, Belçika sınırında durdurulabilmişlerdi. Alman ordusunun belli başlı Ardennes gibi geri saldırıları sonuçsuz kaldı ve müttefikler Almanya'yı Batıdan işgal etmeye devam ettiler. Almanya'nın İtalya ve Fransa cephelerinde savaş girmesi ülkeyi iyice kuşkulandırmıştı ve Alman birliklerinin Stalingrad da kaybettiği askerler Alman ordusunu iyice zayıflatmıştı. Sırasıyla Romanya, Bulgaristan, Macaristan

ve Finlandiya taraf değiştirdi. En sonunda 6 Haziran 1944'te müttefikler 2 milyon adamını Normandiya'da sahile yerleştirdiler. Ağustosta, müttefikler Paris'i ve arından Bürükseli ve Anversi kurtardılar. Bu esnada, müttefikler Alman endüstri şehirleri üzerine muazzam boyutlarda bombalama baskınları yürütüyorlardı. Ruslar Baltık devletleri, Polonya ve Macaristan'dan geçmişti. Berlin'den 100 mil ötedelerdi. Nisan'da, Amerikan, İngiliz ve Rus bölükleri her yandan Berlin'e doğru hareket ediyorlardı. 16 Nisan'da başlayan Berlin muharebesinde Mihver orduları ve Kızıl ordu arasındaki çatışma sonuçlandığında 2 Mayıs'ta Reichstag'da Sovyet bayrağı dalgalanıyordu. **Tarihin en kanlı savaşlarından biri olan bu savaşta iki milyonu aşkın can kaybı yaşandı.** Alman askerlerinin yenilgisinden sonra Nazi Almanya'sı kayıtsız şartsız teslim oldu. 30 Nisan 1945'te, Hitler ve bir hafta sonra 7 Mayıs 1945'te Eva Braun intihar ettiler. Demoralize olmuş ve neredeyse yıkılmış Almanya kayıtsız ve şartsız kuşatılmıştır. En sonunda, 6 Ağustos 1945'te, Birleşik Devletler Hiroşima'ya atom bombası attılar. Patlamadan sonraki 15 dakika içinde 78.000 kişi öldü. 3 gün sonra, bir diğer bomba Nagazaki üzerine düştü ve 14 Ağustos'ta Japonya kuşatıldı.

İkinci dünya savaşının bıraktığı miras dramatikti. 50 milyon hayatını kaybetti, 20 milyon Rus yalnız kaldı. Ayrıca savaş, birçok insanın Avrupa'yı İngiltere veya Amerika'ya göç için bırakmasına da sebep oldu, bu göç "**Büyük Deniz Değişimi**" olarak bilinir. Yüzlerce şehir yerle bir edildi. Berlin'in sadece %5'i el değmemiş olarak kaldı, Dresden'in, Hamburg'un, Münih'in ve Frankfurt'un %70'i yerle bir edildi. Savaş iki süper gücün açığa çıkmasını sağladı: Birleşmiş Milletler ve Sov-

yet Birliği. Bu ülkeler gelecekteki 40 yıl boyunca Avrupa'nın ve dünyanın kaderini belirleyecekti. Dünya 2 atom bombasına sahip oldu. Birçok emperyalist hükümdarlıklar yıkıldı ve Yahudi Soykırımı oldu. Entelektüel ülkede ve sanat dünyasında, **Avrupa savaşı ikinci kayıp kuşağını kendi felsefesiyle yarattı: varoluşçuluk.**

II. DÜNYA
SAVAŞI'NDA

PRO PA GAN DA

Propaganda posterleri düşman askerinin moralini bozduğu kadar, yönetimler tarafından halkın moralini yüksek tutmak için de kullanıldı. İlk başarılı örneklerine 1. Dünya Savaşı sırasında rastladığımız bu afişler, en büyük etkiyi 2. Dünya Savaşı sırasında gösterdi.

EĞİTİMİN TÜRKİYE MARKASI

OKYANUS KOLEJLERİ

KAMPÜSLERİMİZ

ADANA

☎ 0322 999 19 90

ANKARA - ERYAMAN

☎ 0312 242 13 23

ANKARA - İNCEK

☎ 0312 460 18 88

ANTALYA - KONYAALTI

☎ 0242 229 49 01

ATAŞEHİR

☎ 0216 291 11 93

ATAŞEHİR - 2

☎ 0216 317 35 34

AVCILAR

☎ 0212 422 80 83

BAHÇELİEVLER

☎ 0212 643 93 63

BAHÇEŞEHİR

☎ 0212 605 06 09

BAYRAMPAŞA

☎ 0212 544 09 99

BEYLİKDÜZÜ

☎ 0212 853 69 00

BEYLİKDÜZÜ - 2

☎ 0212 853 38 76

BEYKENT

☎ 0212 855 96 96

BURSA - İNEGÖL

☎ 0224 715 91 91

BURSA - NİLÜFER

☎ 0224 413 93 95

DİYARBAKIR

☎ 0412 235 05 05

ÇEKMEKÖY

☎ 0216 641 30 05

FATİH

☎ 0212 521 19 99

GÜNEŞLİ

☎ 0212 515 10 11

HALKALI

☎ 0212 470 40 10

İZMİR - BORNOVA

☎ 0232 325 70 70

İZMİR - MAVİŞEHİR

☎ 0232 300 73 73

KEMERBURGAZ

☎ 0212 360 05 01

MİMARŞINAN

☎ 0212 863 82 82

SANCAKTEPE

☎ 0216 311 30 81

TATVAN

☎ 0434 827 06 56

GENEL MÜDÜRLÜK

Talat Paşa Cad. Yeşil İrmak Sk. No: 1 Esenkent - Bahçeşehir / İSTANBUL

okyanuskoleji.k12.tr

444 10 98

Okyanus
Kolejleri